

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Dissapte 6 de Febrer de 1897

Núm. 3.187

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes...
a provincies trimestre...
Extranger y Ultramar...
Anuncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, 7 (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals
llibrerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, plassa Sant Jaume, 4.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

CENTRO VITICOLA DEL VALLÈS

GRANS CRIADERS DE CEPS AMERICANS

E HISPANO-AMERICANS

EN

Montmeló, Parets, Montornès y Moncada

25 hectàrees de Plantacions

VIUDA Y NEBOT DE ANTON DELMAS

Propietaris viticultors, proveïdors dels principals Centres, comarcas agrícoles, viviers
oficials y particulars del Extranger, Península y Balears, premiats ab gran diploma de
mérit en lo Concurs viti-vinicola de Badalona de 1892. Representació en totes las provin-
cias d' Espanya.

Demànis lo Catàlech General núm. 9 de 1896-1897.

Empelts.—Barbats.—Estacas.—Seleccions perfectas.—Autenticitat
garantidas.—Pera telegramas: ANTON DELMAS, Barcelona

V. Y NEBOT DE ANTON DELMAS

DIRECCIÓ GENERAL
Ponent, 61, Barcelona | SUB-DIRECCIÓ
Mar, 46, Valencia

GUANOS PERA TOTS LOS CULTIUS

GUANO DELMAS CONCENTRAT

FABRICA A BARCELONA Y VALENCIA

Nostres GUANOS han obtingut, y obtenen cada dia més, un éxit extraordinari en las
regions de major importancia agricola. Contenen tots los elements essencials que las
plantas necessitan y en la forma més convenient pera sa assimilació, enrobustint pode-
rosament las plantas, donánlos hi una gran resistencia sobre las enfermetats que pesan
sobre ellas, aumentant lo rendiment d' un modo sorprenent.

Classificació del guano DELMAS

«Guano Delmas».—Arrós.—Adob complet é intensiu, especial pera 'l cultiu del arrós.
«Guano Delmas».—Cereales.—Adob complet é intensiu pera 'l cultiu de Cereales, Pa-
tatas, Hortalissas, Afuls, etc.
«Guano Delmas».—Vinyas.—Taronjers.—Especial pera 'l cultiu de las vinyas, taron-
jers y de tots los arbres.

Garantisem la composició de nostres Guanos sobre factura.

REPRESENTANT EN LA PROVINCIA DE TARRAGONA

Pere Fàbregas, carrer S. Joan, 28 primer.—Reus.

SE RETRATA

TOTS LOS DIAS, FESTIUS Y
'LS LABORABLES A PE-
TICIO.

NOVAS FOTOGRA-
FIAS EN CO-
LORS.

OPERA tots
LOS DIUMENGES.

Passeig de Mata, 12,
REUS

Dias de despalg tots los festius.

AVÍS

Dª MARINA GAVALDA CAPARO
LLEVADORA

Aprobada per la Real Academia de medicina y ci-
rurgia de Barcelona.
S'ha establert en Reus, carrer del Galló, nú-
mero 22, pis primer.

SECCIÓ DOCTRINAL

LO MESTRE NOU

Quín cambi que ha fet lo nostre estudi, desde que
se n' va anar M. Hamel!... Quan ell hi era, sempre ten-
íem uns quants minuts d' esbàrjo en arribant al de-
matí y ns' asseïam aprop del braser pera desentumir-
nos un xich los dits, y espolsarnos la neu ó la gebra
encastada ab la roba. Y ns' parlavam de baix en baix,
tot ensenyantnos los uns als altres lo que duïam al
cistell. Per aixó fins los que vivíem més lluny, sempre
erán a temps a passar llista y dir las oracions... No es
pas tot hù lo que succeheix avuy!... Ara s' hi ha d'
arribar a l' hora justa. Lo prussia Klotz, lo mestre nou,
no está pas per bromas. Desde las vuyt' menos cinch,
ja 'l tenia entronisat en son silló ab lo garrot al costat,
y desgraciats dels que arribin tart! Per aixó hauríam

de sentir las pressas dels esclaps pel porxo, y las veus
sofocadas, cridant de la porta estant ¡Present!

Y es que no hi ha excusas que hi valguin ab aquest
terrible prussia. No hi val res lo dir: «La mare m' ha
tingut de menester per portar la roba al safreig... Lo
pare m' ha volgut enmenar a mercat. M. Klotz no hi
està per aquestes coses. Ocella que per aquest mis-
erable estranger no tinguem casa, ni familia, y que hem
vingut al mon, ab los llibres sota l' aixella, expressa-
ment per apendre l' alemany y rebre cops de palmeta.
Ah! no n' vaig rebre poch ni gayres jo al principi. La
serra de casa es tan lluny del estudi, y clareja tan tart
al hivern! Al últim, com que cada vespre tornava a
casa ab morats als dits, a la esquena, per tot, lo pare
s' va decidir a posarmhi a tota pensió, y be m' va cos-
tar d' acostumarmhi!...

Perque 'ls pensionistas junt ab M. Klotz hi tenen
a Mdm. Klotz, que encara es més dolenta que ell, y
després tota una munió de Klotzets, que ns' corren al
darrera tot cridantvos que 'ls francesos son tots uns
bestias, tots uns bestias. Encara hó que cada diumen-
ge, quan me ve a veure la mare, m' porta lleminadu-
ras, y com que 'l que tenen tots ells es molta gana,
m' estiman d' alló més.

Al qui planyo ab tot lo cor, es a en Gaspar Hénin,
veyeu?... L' Hénin també dorm a la cambra petita, so-
ta teulada. Deu fer dos anys que es orfe, y son oncle,
'l moliner, lo va enviar a estudi. A empentas y rodo-
lons per tréuresse del devant. Quan va venir era un
baylet de deu anys que n' aparentava ben bé quinze,
acostumat com estava a corre y a jugar tot lo sant dia
al ayre lliure, sense maliciar tantols que en lo mon
s' hi aprengué de llegir. Per aixó 'ls primers dias no
feya més que plorar y sanglotar, ab udols de gos fer-
mat. Molt bon minyó, després de tot y ab uns ulls dol-
sos com los d' una noya. A copia de paciencia. M. Ha-
mel, lo mestre vell, havia arribat a aclimatarlo a aque-
lla vida, y quan hi havia alguna diligencia a fer pel
vehinat, hi enviava al Gaspar, tot content de sentirse
al ayre lliure, d' esquitxarse ab lo llot de las rieras y
de rebre 'l pich de la soleyada sobre sa cara esblan-
quehida. Ab M. Klotz tot ha cambiat.

Lo pobre Gaspar que ja s' havia vist negre per apen-
dre 'l francés, no ha pogut apendre un sol mot d' ale-
many. Horas senceras se rebat contra la mateixa de-
clinació, y en las arrugas del seu front s' hi endevina
encara més de tossuderia y de rabia que no pas d' aten-
ció. A cada lliçó la mateixa escena: «Gaspar Hénin,
aixequis!...» L' Hénin s' aixeca tot sorprés, fa la pèn-
dula recolzat al seu pupitre, després se torna a asseure
sense dir una paraula. Allavoras lo mestre li pega y
Mdm. Klotz lo deixa sense dinar. Pero aixó no 'l fa pas
apendre més depressa.

Tot sovint, al pujar al vespre a la nostra cambra
jo li deya: «Vaja, no ploris, Gaspar; fes com jo. Aprén
de llegir en alemany, ja que son més forts ells...» Pe-
ro en Gaspar nos responia sempre: «No, no ho vull...
anàrmen vull, me n' vull entornar a casa jo...» Era la
seva dèria.

La lassitut dels primers temps li havia tornat enca-
ra més forte, y cada dematí, al clar de la celistia, quan
lo veyia assegut al llit, los ulls fixos, ben clar compren-
nia jo que pensava en lo desvellament del seu molí, a
l' hora aquella, y en la bella aygua corrent que havia
enmirallat tota sa vida de noy. Aquellas cosas, l' atre-
yan desde 'l lluny y las brutalitats del mestre no feyan
més que empényel ab més forza cap a casa seva, tor-
nantlo ensemps tot un salvatge. A vegadas, dels cops
de palmeta, veyent los seus ulls blaus encendres de ra-
bia, m' deya entre mí que si jo hagués estat M. Klotz,
n' hauria tingut por d' aquelles miradas. Mes aquest
dimoni de Klotz no té por de res.

Després dels cops, la gana; fins la presó ha arribat
a empescarse y are en Gaspar no surt may gayre be
del estudi. No obstant, lo diumenge passat, com que
ja feya dos mesos que no l' havia tocat l' ayre, li va
permetre que vingués ab nosaltres al prat comunal, fo-
ra de la vila.

Feya un temps magnífich, y nosaltres corriam, co-
rriam ab totes las nostras forsas per 'l gran estesa d'
herva, contents de sentir en la cara aquell grisú gelat,
que feya pensar ab la neu y las relliscades. En Gas-
par, com sempre, s' entretenia tot sol, remoyent las fu-
llas y petant tronchs a la vora del bosch.

Al moment de posarse en fila, adeu Gaspar. Lo va-
ren cridar... en Gaspar havia fugit. Quina rabia la de
M. Klotz. Sa cara plena semblava una purpura; la se-
va llengua s' entrebanca a entre renechs alemanys. Y
nosaltres estavam més contents! Ell que si, envia als
noys cap a la vila, n' crida a dos dels grans, a mí y a
un altre, y, ala, tots tres de dret al molí Hénin. La nit
tombava. Arreu trovarem las casas tancadas, calentonas
del foch de la llar y del sopar del diumenge. Un rajolí
de llum s' escorria al carrer y jo pensava en lo be que
devia estارشí entaulat allí dintre.

Lo molí dels Hénin era tancat, y tothom a dins,
bestias y personas. Quan lo mossó ns' vingué a obrir,
los cavalls y 'ls molins fressejavan sobre la palla y
pels saltadors del galliner s' hi sentirens grans cops d'
ala y crits de por, com si tot aquell mon petit hagués
reconegut a M. Klotz. La gent del molí estava entaula-
da a baix, a la cuyna, una gran cuyna, ben escalfada,
ben iluminada y tota lluhenta, desde 'ls pesos del re-
llotje fins a las cassolas. En Gaspar seya al cap de
taula, entre 'l moliner Hénin y la seva dona, la cara
radiant, com un nen felís, acariciat...

Per explicar la seva presència s'ha empescat no sé quina festa d'arxiduc, una festa prussiana, y justament allavors enaven a celebrar la seva arribada. Quan se trobà ab en Klotz al davant, lo primer que 'l desgraciat va fer, va ser mirar per tot l'entorn, com buscant una porta oberta pera fugir; pero ja las manassas del mestre l'havían agafat per las espatllas, y, en un minut, l'oncle ha sapigut ho sapigué tot. En Gaspar ho escoltava ab lo cap ben alt y no pas ab lo seu ayre vergonyós d'estudiant atrapat que feya sempre. Y llavors, ell, tan curt de paraules com solia ser, se trobà la llengua a la boca y de cop explotà:—Y qué! sí, he fugit! Y no vull tornar més a estudi!... Ni may l'apendré l'alemany, una llengua de pillastres y assessins... perque vull parlar francés jo, francés com lo meu pare y la meva mare... Y tremolava...

Calla, Gaspar!... li deya son oncle; pero cá; res lo deturava.—Bueno! Bueno! Deixeu-lo estar, deixeu-murmurá 'l mestre, ja 'l vindrem a buscar ab los civils.—Sobre la taula hi havia un gran ganivet; en Gaspar l'arrebassà ab tan terrible revolcada, que 'l mestre va recular unas quantas passas.

—Porteu los vostres civils!—Llavors l'oncle Héni, que comensava a tenir por, se li tirà assobre, li arrencà 'l ganivet dels dits y devant meu passà una cosa asquerosa. En Gaspar se rebatia:—No hi aniré, no, no y nó!—Y 'l varen lligar com un Cristo. Lo pobre noy mossegava, la boca li brumerejava, cridava a la seva tia, que se'n havia anat a dalt, plorant y tremolosa. Després mentres enganxavan lo carro, l'oncle Héni nos convidà a pendre un bossí. Calculeu quina gana havia de tenir jo; pero en Klotz va devorar, y mentres ell s'afartava, lo moliner tot era donarli escusas y més escusas per las injurias que en Gaspar havia dit d'ell y de sa magestat, l'emperador d'Alemanya. Lo que es la por dels civils!

La tornada, qué trista! En Gaspar estés al fons del carro sobre la palla, com un cabrit malalt, no deya una paraula. Jo'm creya que dormia, abatut per tanta rabia y tantas llágrimas y pensava en lo fret que devia tenir sense cotxa ni abrich; pero no gosava dir res de por al mestre. La pluja queya freda. Lo Sr. Klotz ab lo casquet folrat, ficat fins a las orelles, fuetajava al cavall, rondinant una cansó. Lo vent feya ballar la claror de las estrelles; y caminavam, caminavam per la carretera blanca y glassada. Eram ja ben lluny del molí. Ja casi no se sentia 'l brugit de la resclosa, quan una veu débil, suplicant, plorosa, pujá del fons de la carreta, y aquella veu deya en alemany:—*Sosso mi fart gen, herr Klotz...* Deixeu-me anar, senyor Klotz!... Era tan trista, tan trista, que las llágrimas me vingueren als ulls. M. Klotz va somriure diabòlicament y continuà cantant y fuetejant lo cavall.

Al cap d'un moment, la veu tornà:—*Sosso mi fart gen, herr Klotz...*—Y sempre ab lo mateix tó baix, dels, casi maquinal. Pobre Gaspar! semblava que resés una pregaria.

Per fi 'l carro's va parar. Havíam arribat. Mdm. Klotz nos esperava devant del estudi ab una linterna, y estava tan irada contra en Gaspar Héni, que li volia pegar. Pero 'l prussí li va dir ab un somris malvat:—Alto, ja passarem comptes demà... Per aquesta nit ja està prou calent.

Oh! hi, ja n'estava de calenta la pobre criatura! Petava de dents y tremolava de febre. Lo varen tenir de ficar al llit. Y jo també. Jo estich segur que'n vaig tenir de febre aquella nit, mentres entre 'l socrateig del carro sentia la veu del meu pobre amic dihent tant dolçament:—Deixeu-me anar, senyor Klotz!

ALFONS DAUDET.

Vuyt mil franchs de gastos per tres céntims

Fa ja uns tres anys un dels bolsistas més coneguts de París arribava en traje de cassa y ab la escopeta a la espatlla a la Estació del Est, prenia son bitlet, corria a la sala d'espera y s'trobava ab que las portas que comunican ab l'andén estavan tancadas. Lo tren estava allí y hauria tingut tems de pèndrel; pero no pogué conseguir que 'l deixessin passar. Tenia d'esperar duas horas fins la sortida del tren. ¿Qué fer entrent? Agafà maquinalment la tarifa del ferrocarril, comparà 'l preu de son bitlet ab 'l inscrit en aquella, y vegé que s'havían fet pagar 15 franchs 45 céntims, essent aixís que la tarifa marcava 15'42. Havia pagat, donchs, tres céntims de més ó, si no's comptavan las fraccions de cinch, cinch centims de més; puig que en aquell cas la diferencia devia resoldres a son favor.

Ja havia trobat en qué passar lo temps. Anà a la venedora de bitlets y li explicà l'assumpto. La bona dona 'l mirà assombrada y li digué que

anés a comptarlo al chefe de la estació. Aquest, al enterarse de sa reclamació, lo tractà ab mals modos y 'l envià a passeig.

Pero 'l bolsista era tostorrut y escrigué una atenta carta al director de la companyia, exposantli lo que feya 'l cas. La carta quedà sense contestació. N'escrigué unaltra y la certificà. Lo director demaná antecedents y sapigué que un subjecte havia armat un escándol de tots los diables reclamant tres céntims que li havían cobrat tres céntims de més.

Lo director deduhí ab aixó que s tractava d'algun boig, y tempoch contestà a la carta certificada.

Veyent que no li contestavan lo bolsista envià un requeriment per medi de notari; la companyia's rigué d'ell.

Allavors l'home cità la companyia. Aquesta prengué la cosa en sério. Lo més senzill pera ella hauria sigut enviar los tres céntims al reclamant, pero una companyia may deu tenir culpa y decidí pleitejar.

En la Borsa s'armà una gatzara de mil diables al saberse la noticia de que anava a pleitejar per aquells tres céntims, y comensaren a jugar en broma a l'alza y a la baixa ab aquells tres céntims de bolsista.

Com los pleits van depressa quan una companyia ferroviaria vol, aquell sols va dura vuyt mesos.

La companyia fou condemnada en primera instancia a la devolució d'aquells tres céntims famosos. La Borsa celebrà aquella sentència ab iluminació.

La companyia no's conformà ab ella y apelà. Al cap de divuyt mesos tou condemnada de nou. Tampoch aquesta vegada's donà per vensuda; era ja cuestió d'honra pera ella y apelà a cassació.

Aquest nou Tribunal acaba de confirmar la sentència dels dos inferiors, y a la companyia en cuestió a reembolsar los tres céntims al bolsista, «é item més», al pago de las costas, que puján a 8.000 franchs.

Aquí si que's pot dir ab veritat que la salsa puja més que 'ls caragols.

RETALL

Verdaderament Espanya no's pot agafar més que ab los molls. O be es una brasa que crema ó un trossot de carbó que enmascara.

Los nostres llegidors recordarán prou, perque ja'ns cuidavam de férloshi sapiguer nosaltres, las paraulas que 'ls patriotas d'estar per casa'ns dirigían perque desde 'l comensament abogàrem per la concessió d'una radicalíssima autonomia a la isla de Cuba, com 'l únich medi de no pèrdrels per sempre més. Tots los termes de la pescateria sortiren a pendre la fresca, y no sols aixó, sino que alguns *compañeros de la prensa* s'posàren a fer de delators per veure si's veyan embolicats en una causa criminal que 'ls deixés pahir ab més satisfacció aquellas embarcadas de jovent que esborronavan a la gent de sentiments cristians y en las que ells hi veyan sols la carn que s'havia de tirar a la bestia, la pastura ab que havían d'entretener una guerra que 'ls permetia anar teixint novelas de cinch céntims la entrega.

Ara tot ha cambiat. Los més exaltats per la política de repressió; 'ls que sostenían que als insurrectes de Cuba y de Filipinas se 'ls havia de tractar com a feras; los que difamavan a en Campos perque no ho creya aixís; los que s'engrescavan ab las persecucions d'en Weyler contra 'ls que a la Habana no feyan una lletra espanyola prou clara... tots, igual que 'ls haguesin donat encantarias, están ara per la autonomia, com més radical millor, ab tal que 'ls deixin tirar issat un tros de bandera y que 'ls hi guardin un cau per entafurari alguns centenars d'empleats. Fins en Cánovas, l'olimpich Cánovas, lo qui arrebassà als vascongats los furs, diu que ell sempre las ha tingudas las idees autonómicas.

Prou ja veyam venir la girada dels patriotas, pero no hi volíam creure. De que's cansarian de la guerra no'n dubtavam pas. També's cansan los comalichs del bitxo y del ali-oli, y si un dia 'ls convidan a casament prou troban bons los melindres de la xocolata y 'ls peixos y serps de pasta. Lo únich que deixan son los ulls de vidre. Pero que no's ensorressin cent pams sota terra després d'haver xerrat tant, xerrat, si, no es altre 'l terme, aixó no ho podíam sospitar tantsols.

Perque la autonomia cubana sols la havíam defensada, quan hauria donat gran resultat, los periódichs catalanistas y un diari federal, *El Nuevo Regimen*.

Y fora de la premsa, a més de las propagandas dels nostres amichs, sols s'havia sentit la veu del bon sentit en boca del senyor Pi y Margall que es 'l únich polítich sério que hi ha a Espanya. Va errar lo dia de naixensa aquest senyor, y la nació a qui dedicà sos talents, sos travalls y sa honradesa. Per aixó 'l tenen per ximple.

Si s'hagués doblegat com un bimet; si s'hagués enriquit en la política; si s'hagués avergonyit d'esser republicà, y a temps, com en Sagasta y 'ls seus revolucionaris, hagués botat com una pilota al camp de la monarquia pera ferli perdre prestigi, com tanta y tanta farda que hi ha anat a parar y que no pensa més que en repartirse 'ls diners de la nació en formas ó menos consentidas per la moral política y fuetejadas per la moral de la gent de bé que de res s'essembla ab aquella, en Pi y Margall hauria sigut escoltat quan va assegurar que 'l únich medi de trovar la pau era buscarla ab una autonomia seria, a la que bona cosa podían ajudar los Estats Units; que llavors als ulls dels patriotas era no més que una cort de tossinos y que are denben haverse tornat uns serafins sols perque en Cánovas los hi ha rentat la cara ab sabó de coco.

Vergonya fa 'l veure tanta lleugeresa en lo pensar y tanta frescura en cambiar de pensament. De tot lo que fa en Cánovas avuy dia se'n diu tenir mon. Avans ne deyan una altra cosa perque esqueya molt millor.

Aixís com vingué la moda del mirinyach, avuy ha vingut la de la autonomia. Tot son modas y tot son mirinyachs, tant si 'ls fan ab trassa ab esprimatxadas tiras d'acer com si 'ls arreglan los esparters ab cercols de trissa y ab trunyella de cusir sarrions. Mentres no s'havían de ficar per la portella de un cotxe, tant be anavan las donas ab los uns com ab los altres. Los únichs que en tot cas ne patían, eran los promesos y 'ls casats de fresch.

Igual nos sembla que passará ab la autonomia inventada per los conservadors, ab aquesta autonomia que *contiene recursos bastantes a permitir que puedan ser recogidos los resortes de Gobierno según y cuando lo aconsejan las circunstancias*.

Tenim tanta fé en los graus estudis que portan fets pera arrebassarla als pobles que la tenian que no's necessita ser cap *pitonisa* per comprendre que 'ls cubans no's deixaran agafar ab aquest bartrol.

CRONICA REGIONAL

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS

del dia 5 de Febrer de 1896

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d'observació	BARÓMETRE aneroid	GRAU d'humiditat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER particular
9 m.	752	82	0'	3'9		
3 t.	750	82			Nvol	

HORAS d'observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m.	Sol 24	7	13	E. O.	Gun	0'6
3 t.	Sombra 14				Nin id.	0'6

Sessió del Ajuntament

Baix la accidental presidència del primer tinent d'Alcalde D. Cassimir de Dalmau y Capestany y ab asistencia dels regidors senyors Vidiella, Borrás, Canisá, Vergés, Romero, Mas, Jordana y Pallejá, tingué lloch ahir a nit la de segona convocatoria.

Se llegí y aprobá l'acta de l'anterior. Passá a la secció corresponent una comunicació del ministre de la Gobernació disposant que l'Ajuntament pagués al pastisser Sr. Vivó lo que li deu de pá, per anys atrassats, y entregat al Manicomí.

S'aprobá la distribució de fondos pera 'l present mes.

La Corporació Municipal quedà enterada d'haverse aixecat del acort pres per ella, l'Alcalde Sr. Folguera, respecte al nomenclament de tres vigilants de consums.

Quedaren aprobats los dictamens de la secció de Foment donats a las sollicituts de D. Joan Miarons Ramis, D. Joseph Colom Anjauma, D. Jaume Espinós Sanguen y del conveni celebrat entre aquesta secció y 'ls propietaris de la mina d'aygua anomenada de Monterols.

S'acordá que passés a la secció de Govern per correspondre a ella lo dictamen de la secció de Foment proposant anomenar Arrabal de Bartrina la coneguda per Santa Agna y 'l carrer d'aquell nom per lo de Odena.

Quedá aprobat lo dictamen de la secció de Govern proposant que 'l delineant del Municipi Sr. Pagés continués prestant sos serveys d'auxiliar del Arquitecte Municipal.

Y ab la aprobació de varis comptes de particulars acabá 'l despaig ordinari.

Los diaris de la vehina ciutat y ls de la capital de nostre Príncepat nos donaren ahir la trista nova d' haver mort a Barcelona, nostre particular amic, lo Diputat a Corts en varias lligislaturas per lo districte Valls-Montblanch, D. Biel Ballester y Boada, cusí del pare de nostres estimats y bons amichs, los coneguts comerciants d' aquesta plassa don Pau y don Joan Abello.

Lo senyor Ballester y Boada aná a la ciutat dels Comtes a sometres a la clínica del Dr. Ascarreta pera que li verificás la operació d' extreurelli un dels runyons, causa de la seva malaltia, operació que no arriba a efectuarli y si únicament una exploració per ten importants orguens, y als vuyt dias d' estar baix lo tractament d' aquell reputat metje, lo sorprengué la mort.

Aquesta ha sigut y será molt sentida en tota la provincia puig ab ella, aquesta pert a un de sos fills que mes se desvetllavan per son benestar y prosperitat.

Agricultor, primer que home públich, lo senyor Ballester y Boada, las Asociacions y Cambras Agrícolas trobavan en ell a un entusiasta defensor dels interessos d' aquellas, no esgamentioshi may la seva influencia aprop lo Govern del senyor Sagasta en qual partit figurava afiliat, com tampoch en lo del senyor Cánovas. Aixó feu que tant en lo districte de Valls com en lo de Montblanch se captés moltes simpatias de sos electors y arribés a tenir un partit propi, suficient pera treure triomfant la seva candidatura sens l' apoyo dels Guberns de Madrid, com ho demostrá l' any 1891 que va sortir elegit Diputat a Corts per oposició.

Lo cadavre del Sr. Ballester y Boada dema será traslladat de Barcelona a Tarragona, ahont será enterrat, dema diumenje de deu a onze del matí, per acort de la seva familia.

L' acte es d' augurar que resultarà una verdadera manifestació de dol vers la familia Ballester, puig segons nostras noticias farán cap a la vehina ciutat bon número d' amichs del mort pera rendirli l' últim tribut de simpatia.

Ahir nos feu una visita a la redacció lo distingit periodista don Amable Carrión, redactor de «La Defensa» de Barcelona y Secretari Representant de la Empresa Güell que te contractat lo Teatro Fortuny pera donarnos queatre audicions de bona música, ab la companyia d' ópera que hi figura la aplaudida y celebrada triple senyora Galvani.

Lo dia d' ahir amenesqué com un dia de primavera sense cap núvol en l' espay, lluhint lo sol ab tot son esplendor y regnant una temperatura estiuhenca; pero aixó no més fou fins a la una de la tarde, puig la temperatura sufrí un fort cambi a mida que anava cayent lo dia y al ésser al cap-vespre s' desencadená un fort vent bastant fret que feu agafar a nostres vehins a corre cuyta ls abrichs.

També a las 4 de la tarde tinguarem un principi de ruizat que d' haver seguit potser s' hauria convertit en una nevada.

En virtut de lo que prevé l' capítul VII y disposició transitoria de la ley de 21 d' Octubre de 1896, lo sorteig dels minyons concurrents al reemplás del present any y dels tres anteriors que no hagin sigut sortejats per estar compresos en los articulos 66 ó 69 de la ley de 11 de Juliol de 1885, se verificará en la Sala Audiencia d' aquesta ciutat, comensant a las set del matí del dia 14 ó sigui l' segon diumenje del present mes en la forma establerta en lo capítul expressat, y assistint a dit acte un delegat de la autoritat militar sempre que aquesta ho estimi convenient.

Lo President de la Associació dels Coros de Clavé de Barcelona, nostre particular amic D. Eusebi Benages, en atenta carta nos manifesta que ha sigut molt ben acullida a Vitoria y Pamplona la idea dels coros, de donar en ditas importants capitals un festival a cada una d' ellas.

Las Autoritats, Corporacions y premsa rebieren la nova dels coristas ab l' entusiasme que era d' esperar tractantse poblacions germanas nostras en ideas, sentiments y amor patri.

Falta només que la companyia del ferrocarril del Nort concedéixi la rebaixa sollicitada per los organissadors d' aquesta excursió artistica y allavors se donarán y donarém los detalls de la organizació acabada.

Segons nota que se 'ns ha facilitat per la Administració de Consums, lo recaudet ahir per varias especies puja la cantitat de 834'81 pessetas.

Avuy aquesta nit y demá diumenje, en la societat «Juventud Reusense» hi haurá lluhits balls de máscaras.

Tot súbdit de la reyna Victoria cridat a declarar devant de la justicia de son país ha de prestar jurament de dir veritat, y ho fa besant un exemplar del «Nou Testament», destinat especialment a aquest ús.

Com aquest exemplar es sempre l' mateix, resulta que aquesta cerimonia produheix disgust a molts que repugnan besar ahont tants y tant diferents llabis s' hi han aplicat.

Per aixó s' tracta are de modificar aquest procediment, adoptant a Inglaterra y a Irlanda l' sistema empleat pera l' jurament a Escocia, consistent en dir la fórmula del jurament tenint aixecada la má dreia.

Un periódich nort-american, assegura que ha mort en l' hospital Presbiteria de Nova-York, un subjecte, anomenat Alexandre Waitzeldor, molt conegut en las pistas dels voltants, a las quals acudia sempre que s' hi verificavan carreras de cavalls.

Apostava molt sovint, y tenia la costum d' aguantar bitllets de Banc ab las dents mentres apuntava notas a la seva llibreta. Un dia, en la excitació del moment, se mossegá lleugerament lo llabi inferior. No doná cap importancia al incident y la ferida li semblá que s' tancava, pero al cap de poch dias una inflamació sospitosa suscità sos temors. Se posá en mans de metjes y seguí un tractament; pero la fatalitat volgué que alguns dias després se fes una esgarrinxada en una cama y aquesta se li inflá, posantseli al cap de poch la gangrena, no trigant gayres dias a morir lo malalt per un enverenament general de la sanch, originat en la primitiva ferida de la boca.

Judicis orals del mes de Febrer de 1897

SALA PRIMERA

Dia 6.—Jutjat de Tortosa.—Per atentat, processat Julia Brull Gonzalez; ponent, Polanco; Lletrat, Barba; procurador, Elias.

SECCIO OFICIAL

Registre civil

dels dia 4 de Febrer de 1897

Nasciments

Antonia Mercé Mayoral, de Joseph y Rosa.

Matrimonis

Joseph Ciurana Escoda, ab Jascinta Borrell Pujol.—Andreu Font Puig, ab Filomena Aguilá García.—Romualdo David Anton, ab María Marín Fonts.

Detuncions

Joseph Martí Basora, 1 mes, Montserrat, I.

Matadero Públich

Bestiars sacrificats pera l' consum en lo dia d' ahir

Classe	Nº	Kilos. Grams	Satisfet Pts. Cts.
Bous	1	154'200	30'84
Badellas			
Bens	58	735'400	147'08
Cabrits	1	2'400	0'48
Tocinos	5	295'500	65'01
			242'41

Desputllas de bestiar de llana y pel 17'13

Total adendo 260'54

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Santa Dorotea.

Sant de demá.—Sant Romualdo.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 4

De Málaga en 22 dias, llaut «Filomena» de 58 toneladas, ab mel, consignat a Argenté y Rodríguez.
De Génova y escalas en 6 dias, vapor «Játiva» de 793 toneladas, ab tránsit, consignat a Anton Mas.
De Certe en un dia, vapor, «Correo de Cartagena» de 258 ts., ab bocoys buyts, consignat a Ferrer y Mary.

De Génova y escalas en 10 dias, vapor «Unione» de 229 ts., ab bocoys buyts, consignat a C. y Terré.

De Marsella y escalas en 5 dias, vapor «Cabo Roca» de 1'35 ts., ab efectes, consignat a Marián Peres.

De Copenhague y escalas en 18 dias, vapor «J. C. Jacobsen» de 760 ts., ab efectes, consignat a Ferrer y Mary.

De Saint Nazaire y escalas en 10 dias, vapor «Mitidja» de 701 ts., ab bocoys buyts, consignat a Ferrer y Mary.

Despatxadas

Pera Copenhague y escalas vapor «J. C. Jacobsen» ab efectes.

Pera Certe y escalas vapor «Correo de Cartagena, ab vi.

Pera Barcelona, vapor «Eleni», ab tránsit.

Pera Bilbao y escalas, vapor «Cabo Roca, ab efectes.

Pera Génova y escalas, vapor «Játiva, ab idem.

Pera Génova y escalas, vapor «Unione, ab idem.

BOLSI DE REUS

Cotisacions realissades en lo dia d' ahir a Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior.	61'95	Fransas.	18'05
Exterior.	78'82	Cubas vellas.	96'37
Colonial.		Cubas novas.	89'00
Norts.	36'80	Aduanas.	81'62
Obligacions Almansas y	81'40	Oblig. 3 010 Fransas.	51'62

PARIS

Exterior.

GIROS

Paris. Londres.

Nota de las operaciones de Bolsa que 'ns ha facilitat l' agent D. Joaquím Sociats representant en aquesta plassa de la casa de Barcelona J. Marsans Rof.

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir:

Interior.	65'20	Fransas.	
Exterior.	78'05	Orenses.	
Amortisable.	77'50	Cubas 1886.	94'65
Aduanas.	96'	Cubas 1890.	80'65
Norts.		Obs. 6 010 Fransa.	92'
Exterior París.	63'87	Obs. 3 010.	51'65
París.	24'50	Londres.	31'40

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan V. llés, D. Joan Llauredó Prats y D. Joan Vallduvi.

Londres.	90 d/f.	00'00 diner	8 d/v.	00'00
Paris.	8 d/v.	00'00	Marsella	00'00

VALORS LOCALS DINER PAPER. OPER.

	ACCIONS	010	010	010
Gas Reusense.			850	0
Industrial Harinera.			600	0
Banch de Reus.			500	0
Manufacturera de Algodon.	75		100	0
C. Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.			415	0

TELEGRAMAS

Madrid 4.—Se refereixen detalls del combat sostingut per nostras tropas a Pinar del Rio.

Los insurrectes que s' trobavan atrinxerats, foren derrotats per nostras tropas que assaltaren ab valentia las trinzeras.

Nostras baixas consistiren en 25 soldats ferits, entre ells lo distingit tinent d' artilleria senyor Llorente.

—Telegrafiau també de la Habana, ab tetxa d' ahir, dihent que l' general en quete participa sa arribada a la capital de Las Villas, sens haver tingut cap topament ab l' enemich.

—S' acaba de rebre un telegrama oficial de Manila que diu lo següent:

Una columna d' infanteria de Marina sorprengué al enemich en la montanya Cutong (Bataan), matant a 15 rebeldes.

La columna no tingué cap baixa. S' han presentat moltes familias.

Continua la concentració de forsas a Calamba y Guadalupe, destinadas a las operaciones que s' preparan contra Cavite.

París 3.—«The Times» publica un despaig de Quito anunciant haver ocorregut en aquella ciutat una insurrecció militar contra l' govern.

Las tropas lleals s' apressoraren a reprimir la sedicció, consiguinthe després d' una lluyta encarnissada de que resultaren bastants morts y ferits.

Ha quedat restablert per complert l' ordre en la republica del Perú.

—La ley encaminada a establir travas contra la fabricació y venda dels vins artificials, será votada per lo Senat, sens cap modificació.

—Telegrafiau de Roma, dihent que en los cironls polítics y diplomáticos d' aquella capital, son molt comentats los aconteixements que s' desenrotllant al Orient.

Opinan mols que la intervenció de las potencias prop la Sublime Puerta s' imposa.

—A Roma s' atribueix al viatge del príncep de Montenebro significació política relacionantlo ab los aconteixements del Orient.

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus a Barcelona

5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
12:41 t. mercaderias, segunda y tercera.
1:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona a Reus

5:25 m. (per Vilafranca).
9:46 m. (per Vilanova).
15:8 t. per id.
7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus a Mora

9:33 m. — 1:04 t. — 2:40 t. — 7:49 y 9:57 nit.

De Mora a Reus

4:21 m. — 8:00 m. — 12:05 t. — 6:04 t. — 7:36 n.

De Reus a Tarragona

8:30 m. — 9:47 m. — 2 t. — 7:04 t.

De Tarragona a Reus

7:30 m. — 12:25 t. — 4:30 t. — 8:20 n.

De Reus a Lleyda

8:10 m. — 5:23 t.

De Lleyda a Reus

5:50 m. — 3:50 t.

De Reus a Vimbodí

1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.^a

De Vimbodí a Reus

9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.^a

De Tarragona a Valencia

9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia a Tarragona

4:4 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACION DE CORREOS-REUS

Horas de arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8:30 m.
De Barcelona (per Tarragona), 8:30 m.
De id. directe, 10:30 t.
De id. id., 11:30 t.

De id. ab la correspondencia extranjera (per Picameixons y descendit de Lleyda) 7:30 n.
De Madrid y Zaragoza 2:30 t.
De Lleyda y Huesca 7:30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administracion lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.
Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors a Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona a las 5:00 m.
Pera id. a las 2:00 t.
Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
Pera id. id. id. (per idem) a las 2:00 t.
Pera Tarragona, directe a las 7:00 n.
Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrasa y sas lineas a las 8:00 m.
Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucia y Extremadura a las 1:00 t.

Los pobles servits per peatons a las 9:00 m.
NOTA: A la correspondencia dirigida a Teruel, Andalucia y Extremadura, que 's deposita en los bussons després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

Ferrocarril economic de Reus a Salou

Servey de trens que regira desde 1 dia 1 de Octubre de 1896.
Sortidas de Reus: 4:10, 9:06 mati; 2:32 y 5:43 tarde.
Sortidas de Salou: 4:56, 10:46 mati; 5:10 tarde y 7 nit.
Las horas se regeixen per lo meridià de Madrid.

TOS CATARROS TOS CONSTIPATS TOS ASMA TOS

Sia de sanch herpética, sia humida ó seca, provingui de peccazon ó de irritaci6 de gola, etc., prenentlos agradables é infalibles. Con-
tis pectorals de Miret calman a las primeras presas, y avans d' acabar la capsa se te la radical curaci6 per antigua y rebelde que 'sia,
facilitant en tots cassos la expectoraci6 admirablement. Preu de la capsa de 24 presas *cuatre rals*. Diposit en Reus, farmacia SERRA,
Arrabal Sta. Ana, 89 y Nova, Arrabal baix Jesús, 1. Las demandas al engr6s denhen dirigirse al autor MIRET, farmacéutich, HOSPITA,
LET (Barcelona). Madrid: SR. SANJAUME.—Horno de la Mata, 15, Diposit de productos químichs.

Societat general de transports maritims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Febrer de 1897

LINEA DIRECTA PERA 'L RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Febrer directament pera Montevideo y Buenos Aires lo magnífich y ràpid vapor francés

ESPAÑA

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos
lo dia 11 de Febrer lo vapor **Aquitaine**
lo dia 26 de
Consignataris a Barcelona, RIOL y C.^a, Plasse de Palacio.—Barcelona.

LO SOMATENT

Diari regionalista d' avisos y noticias

Preus de suscripci6

En Reus, un mes.
En provincias trimestre
Extranjer y Ultramar
Anuncis, a preus convencionales.

Punts de suscripci6

En la Administraci6 d' aquest diari y en las principals librerias d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, Litografia Mallofré, plassa Sant Jaume, 3.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.